

**FINANCIAL
TIMES**
V HOSPODÁŘSKÝCH
NOVINÁCH

**Profil: Ursula Piěchová,
členka dozorčí rady VW**
Hlídala děti,
teď je z ní první
dáma Volkswagenu

Lidé, strana 23

INZERCE

LOGISTIKA
www.bohemiacargo.cz

HN BYZNYS

www.IHNED.cz

ČEZ \downarrow 798,50 -0,13%

NWR \uparrow 132,50 +1,84%

KB \downarrow 3701,00 -0,64%

ERSTE \uparrow 427,00 +1,43%

TELEFÓNICA \uparrow 390,00 +0,18%

UNIPETROL \uparrow 173,00 +1,76%

Sazka

Penta prohrála arbitráž, chce soud

Ve sporu o 300 milionů korun od Sazky vyhrála KKCG a PPF nad Pentou

Penta se cítí poškozena a bude žádat soud o zrušení nálezu arbitráže

Jaroslav Plesl
jaroslav.plesl@economia.cz

Investiční skupina Penta v pátek prohrála spor o 300 milionů korun, který vedla s novými majiteli Sazky, skupinami PPF a KKCG. Ty u rozhodčího soudu při obchodní a agrární komoře uspěly se žalobou na neplatnost několik let staré smlouvy mezi Sazkou a Pentou, která Pentě zaručovala vysokou odměnu za pomoc při financování multifunkční arény v pražských Vysočanech. Penta tehdy Sazce radila s přípravou emise dluhopisů. A jak konkurzní správce Sazky Josef Cupka, tak současní majitelé loterijní firmy Petr Kellner (PPF) a Karel Komárek (KKCG) došli k závěru, že odměna pro Pentu za tuto službu byla nemravně vysoká.

Arbitrážní soud jim v pátek dal za pravdu. Na peníze, z nichž Sazka Pentě zatím zaplatila jen část, nemá Penta nárok. „Prohráli jsme,“ sdělil HN krátce po oznámení arbitrážního výroku mluvčí Penty Martin Danko.

Celková hodnota kontraktu mezi Sazkou a Pentou přesahuje částku 30 milionů eur. Výplata odměny však byla rozložena do splátek. Penta svou pohledávku vůči Sazce, jež z kontraktu vyplývala, v roce 2007 prodala dvěma německým bankám – Commerzbank a LBBW – za zhruba 21 milionů eur. Sazka z odměny dosud vyplatila jen zhruba 12 milionů eur (zmiňovaných cca 300 milionů korun), zbylých sedmnáct milionů nikdy vyplaceno nebylo. Obě banky, jimž Sazka zůstala dlužní, se o své pohledávky pokusily přihlásit v konkurzním řízení, ale správce

Spor finančníků o odměnu za financování arény

30 MIL. EUR
celková hodnota kontraktu mezi Pentou a Sazkou

12 MIL. EUR
částka, kterou Sazka v rámci plnění kontraktu vyplatila Pentě a později bankám

21 MIL. EUR
částka, za niž Penta kontrakt prodala dvěma německým bankám

18 MIL. EUR
zbývající plnění, kterého Sazku v pátek zprostil rozhodčí soud

Marek Dospiva (PENTA)

Petr Kellner (PPF) Karel Komárek (KKCG)

Cupka jejich žádost neuznal. Místo toho smlouvu mezi Sazkou a Pentou, na jejímž základě pohledávka vznikla, loni zažaloval. Po prodeji Sazky Kellnerovi s Komárkem převzali spor noví vlastníci.

Výsledek arbitráže pro Pentu znamená, že bude muset bankám Commerzbank a LBBW vrátit peníze, jež od nich z prodeje pohledávky v roce 2007 získala. Sazce by pak měly peníze vrátit právě zmíněné banky. Penta však s rozsudkem nesouhlasí. „Jsme nepřijemně šokováni dnešním rozhodnutím arbitrážního soudu. Rozhodnutí považujeme za nestandardní a překvapivé,“ uvedl Danko v tiskové zprávě. „Soud rozhodl navzdory

tomu, že smlouva o tzv. druhé emisi dluhopisů pro Sazku byla řádně projednána a schválena všemi příslušnými orgány Sazky (což je asi třicet lidí) a Sazka pohledávku opakovaně uznala a plnila ji bez výhrad,“ dodal mluvčí Penty.

Naopak KKCG, která Sazku vlastní spolu s investiční skupinou PPF, výrok soudu uvítala. „Rozhodčí nálezu, který vyhověl v plném rozsahu naším žalobám, vítáme. Do doby, než obdržíme písemné vyhotovení včetně podrobného odůvodnění, se k vyhlášenému nálezu nemůžeme vyjadřovat ani ho jakkoliv komentovat,“ řekl mluvčí KKCG Dan Plovajko.

PPF výsledek rozhodčího řízení komentovat nechce.

Proti výroku arbitráže se nelze odvolat. Strany, které spor prohrály, se však mohou obrátit na civilní soud, pokud mají podezření, že řízení neproběhlo v souladu s pravidly rozhodčího řízení. „Téměř jistě to uděláme,“ sdělil HN právní zástupce Penty Jan Evan. Konkrétní důvody však právník Penty zatím neuvědl. „Čekáme, co dostaneme na papíře,“ řekl v pátek.

Podle informací HN však rozhodce jmenovaný na návrh Penty odmítl podepsat jak arbitrážní nálezu, tak zápis z jednání o jeho sdělení všem stranám sporu. „To je extrémní krok. Když to řeknu s nadšákou, tak taková věc se stane jen jednou za deset let,“ řekl Evan.

Penta, LBBW a Commerzbank by teď měly uhradit částku ve výši 12,2 milionu eur s příslušenstvím do patnácti dnů od doručení rozhodčího soudu, budou podle právníka Penty žádat také o odklad vykonatelnosti verdiktu arbitráže.

Rozhodčí řízení v uvedeném sporu se zpozdilo, neboť třetího nezávislého rozhodce se podařilo najít až na třetí pokus. Prvního napadla pro podjatost PPF/KKCG, druhý, kterým byl místopředseda rozhodčího soudu Radek Pokorný, v průběhu řízení sám rezignoval.

Next Week

MARTINA JAŠMINSKÉHO

Merkelová s Nečasem o Temelínu

Do dnešního dne musejí odevzdat priznání daně z příjmu fyzických osob poplatníci, kteří nevyužívají služeb daňového poradce. Společnost Zetor Tractors představí v Brně nový model traktorů Forterra HSX. Ministr dopravy Pavel Dobeš vystoupí v Praze na Žofínském fóru, jehož tématem je „Dopravní infrastruktura, představy, sliby, realita“.

V úterý bude s premiérem Petrem Nečasem jednat německá kancléřka Angela Merkelová mimo jiné o energetické politice

Velvyslanec Pavel Vošalík předá ve Vatikánu slavnostní váрку ležáku Pilsner Urquell.

a dostavbě Temelína. Velvyslanec Pavel Vošalík předá ve Vatikánu slavnostní velikonoční váрку ležáku Pilsner Urquell.

Statistický úřad zveřejní ve středě výsledky maloobchodního trhu za letošní únor. Evropská komise představí legislativní návrhy, které by měly lidem zjednodušit registrace vozidel, která už předtím byla registrována v jiné zemi EU. Rada guvernérů Evropské centrální banky bude jednat o měnové politice a nastavení úrokových sazeb v eurozóně. Spolkový správní soud má rozhodnout o definitivní platnosti zákazu nočních letů na největším německém letišti ve Frankfurtu nad Mohanem. V Senátu vystoupí na konferenci s názvem Hospodářská situace v České republice a její výhled guvernér České národní banky Miroslav Singer.

Svaz dovozců automobilů zveřejní informace o registraci vozidel v Česku za první čtvrtletí letošního roku. Německo, nejdůležitější obchodní partner Česka, zveřejní vývoj průmyslové výroby za únor.

O den později, v pátek, zveřejní data o kondici českého průmyslu a stavebnictví Český statistický úřad a doplní je informacemi o vývoji zahraničního obchodu. Spojené státy zveřejní informace o vývoji nezaměstnanosti za letošní první čtvrtletí.

Energetika

Odchod Německa od jádra prodraží nové elektrárny – včetně Temelína

Podle experta Helma je v současné době investice do jádra riskantní a bez státních záruk se neobejde.

Petr Lukáč
petr.lukac@economia.cz

Německu se jeho plán na odstoupení od jádra nemusí vyplatit. Bude mít špatný dopad na německý průmysl, sousední státy i klima. Kvůli drahým obnovitelným zdrojům mu navíc permanentně hrozí blackout. Pro HN to v rozhovoru říká oxfordský profesor a ekonom Dieter Helm.

Rozhodnutí Německa navíc podle něj může ovlivnit i další projekty jaderných elektráren a jejich financování, tedy i dostavbu Temelína. Právě o něm i o problémech ně-

mecké elektrárny zatěžující českou přenosovou soustavu dnes přijede do Prahy jednat německá kancléřka Angela Merkelová.

„To, co udělali Němci, bylo neuvěřitelně hloupé,“ myslí si Helm. „Rozhodnout o okamžitém zavření osmi vnitrozemských jaderných elektráren kvůli nebezpečí přílivové vlny ze Severního moře, to je k smíchu,“ říká.

Problémem podle něj byla právě rychlost, s jakou se Němci rozhodli osm jaderných elektráren uzavřít okamžitě a zbytek do roku 2022. „To, že může demokratická země bez kompenzací otočit o sto osmdesát stupňů, byl šok,“ říká Helm. Pro investory to pak znamená jediné – kapitál dramaticky zdraží.

O financování dostavby dalších dvou jaderných bloků Temelína se začal strachovat i ČEZ. Jeho gene-

“Dnes musí být plán stavět jadernou elektrárnu spíše politickým a společenským rozhodnutím.”

Dieter Helm
britský ekonom a profesor z Oxfordu

rální ředitel Daniel Beneš nedávno uvedl, že by se do projektu za 150 až 200 miliard měl zapojit i stát. Ten může firmě ČEZ poskytnout záruky za úvěry a zajistit jí tak levnější peníze, nebo může přijmout model garantující výkupní ceny elektrárny.

Politici zatím přiklánějí spíše ke druhé možnosti, vláda o tomto problému zatím nerozhodla.

„Dnes musí být plán stavět jadernou elektrárnu spíše politickým a společenským rozhodnutím,“ říká Helm. U jaderných projektů je podle něj problematické jejich financování. Nové elektrárny stojí stovky miliard a finanční návratnost se musí počítat na desítky let dopředu.

„Dnes je stavba jaderných elektráren založena na předpokladu, že ceny fosilních paliv půjdou nahoru. To se ale nemusí stát, u ply-

nu ceny klesají,“ říká. Svou roli tu začne hrát hlavně biřdicový plyn, o jehož těžbě se v Evropě uvažuje v Polsku a Velké Británii. Podle Helma bude těžít i Francie, která zaujímá postoj „japonského velrybáře“ a zaštíťí těžbu vědeckými účely. „Tipuji, že ho pro vědecké účely budou těžit sakra hodně,“ říká.

I když je jádro ekonomicky nejistou investicí, svoji roli určitě má. „Dnes je jádro jedinou nízkou emisní technologií schopnou produkovat velké množství elektrárny,“ říká Helm. Tou podle něj nejsou současné technologie obnovitelných zdrojů, které jsou drahé, neefektivní, a navíc zatěžují přenosovou síť Německa i okolních států. I proto by se Helm nechtěl, kdyby Německo časem opět otočilo o 180 stupňů a některé již uzavřené zdroje opět spustilo.

Rozhovor, strana 14–15

Aktuální kurzy

<p>ČZK/EURO</p> <p>24,730</p>	<p>ČZK/DOLAR</p> <p>18,521</p>
-------------------------------	--------------------------------

Oxfordský profesor o plynu i jádru Jeden z nejdůležitějších britských ekonomů

NĚMECKO BUDE SVÉHO ROZHODNUTÍ ZAVŘÍT JADERNÉ ELEKTRÁRNY LITOVAT

Dieter Helm, britský ekonom

★ Rozhovor

Jaroslav Plesl, Petr Lukáč
autori@economia.cz

Energetika prochází radikální proměnou. A velký podíl na tom má podle britského ekonomu Dietera Helma objevení zásob břidlicového plynu. I když se v Evropě neodhodláme k jeho těžbě, celosvětový trh se mění. Plyn přitom podle Helma bude zásadním faktorem ovlivňujícím jaderné plány zemí, a dokonce boj proti oteplování klimatu. V tom podle Helma Evropa selhává.

HN: Často mluvíte o změnách, které přinesl břidlicový plyn. Je to opravdu taková revoluce?

Trh s plynem není úplně globální trh, ale pomalu se jím stává. To znamená, že když významný dovozce plynu, jako jsou Spojené státy, které představují čtvrtinu světové ekonomiky, přestane kvůli vlastním zásobám plyn kupovat, tak to změni pozice všech ostatních. A to je revoluce.

HN: Jak to ovlivní Evropu?

Pro Evropu klesnou ceny dováženého LNG (zkapalněný zemní plyn), který doteď odebíralo USA. V návaznosti na to půjdou dolů i ceny plynu. A to nezávazně na tom, jestli se tu začne břidlicový plyn těžit nebo ne. Druhým efektem pro Evropu je nárůst konkurenčnosti Spojených států. Ty se nyní posouvají do pozice země s nízkými cenami energie. Evropa, která s USA soutěží na světových trzích, tak pocítí obrovskou nevýhodu. I kvůli tomu se budeme muset ještě jednou zamyslet nad tím, jestli břidlicový plyn těžit či nikoliv.

HN: Jaké jsou možnosti těžby břidlicového plynu v Evropě? Hustota obyvatel je tu mnohem vyšší a podle kritiků není těžba příliš citlivá k přírodě.

Je určitě pravda, že s těžbou jsou spojené mnohé environmentální otázky a musí se s nimi počítat. Ale v porovnání s uhlím je to stále relativně v pohodě. Pokud mluvíme o zátěži z těžby břidlicového plynu, u uhlí je ta zátěž dvanáctkrát větší.

Dnes není prakticky možné produkovat energii bez toho, abychom nějakým způsobem životní prostředí zatížili. Je pravdou, že břidlicový plyn potřebuje větší prostory území, ale oproti uhlí nemusíte kutat štoly nebo hloubit doly.

HN: Kde se podle vás bude v Evropě těžit?

Těžba tu bude mnohem pomalejší a více lokalizovaná než v USA. Pravděpodobně s ní začne Velká Británie a Polsko, mluví o tom i Francouzi. Ti mají velmi zajímavý přístup, kterému osobně říkám styl „japonského velrybaření“. Japonsko komerčně velryby neloví, loví je jen pro „vědecké“ účely. Stejně tak chce jen pro vědecké účely těžit i Francie. Ale tipuji, že ho pro vědecké účely budou těžit sakra hodně. Pro Francouze je ale břidlicový plyn také velká hrozba, protože levný plyn dělá jejich jádra neekonomickým.

HN: Jak více dostupné a levné LNG ovlivní pozici Gazpromu a jeho pozici vůči Evropě?

Rusko není stát s příliš vyspělou politickou kulturou, ale plyn a ropu ve světě nakupujeme i od horších států. Oni musí plyn prodat, my ho potřebujeme.

Evropa dnes není schopná monopol Gazpromu omezit. Neumí diverzifikovat zdroje, ze kterých nakupuje, ani se sjednotit a vyjednat s Ruskem jako jeden celek. Například Němci si namísto jednotného postupu s Rusy vytvořili speciální vztahy. Stavba plynovodu

Nordstream je jedním z nejméně „komunitárních“ kroků, které se v Evropě udály od pádu Berlínské zdi. Dnes je tak Rusko velmi úspěšné při vyjednávání dvoustranných dohod o dodávkách plynu. Namísto toho, aby muselo čelit Evropě jako celku.

HN: Ohrožuje to Evropu?

Až do objevení břidlicového plynu byla Evropa ve velmi vážné situaci. V letech 2006 a 2009, kdy Rusko přerušilo dodávky plynu přes Ukrajinu, se tyto problémy naplno vyjevily. Dalším nebezpečím je, že Gazprom je silně neefektivní firma obalená korupcí, která se tak nedá považovat za spolehlivého dodavatele plynu. Ukázalo se to poprvé letos, když Evropu postihly silné mrazy a Rusko nemělo dostatek plynu. I když mají dostatečné zásoby, Gazprom není dostatečně kompetentní k tomu je pořádně vytěžit a dodat do Evropy. Toho bychom se měli opravdu obávat, a měli bychom se tak zaměřit na diverzifikaci zdrojů.

HN: Jako například plynovod Nabucco?

U plynovodu Nabucco EU totálně selhala. Jedná se přitom o skvělý nápad, ale stále se ozývá, že do něj není dost plynu. Nikdo si již neuvědomil, že dokud neexistuje plynovod, nikdo se k dodávkám plynu nezávazuje. V kaspické oblasti je přitom plynu dost. Ale stejně jako u ropovodu z Ázerbájdžánu přes Gruzii do Turecka se nic nestane, pokud není těm kaspickým zemím dáno jasně najevo, že se jedná o strategicky důležitý projekt. Jinak se ty země dobrovolně nerozhodnou naštvát Rusko tím, že se k podobnému projektu přidají. U zmiňovaného ropovodu ho jako prioritu vytyčil Clinton, Evropa toho ale dnes není schopná.

HN: Co je tedy dnes největším problémem ruského Gazpromu a jak ho může břidlicový plyn ohrozit?

Gazprom je v rukou státu a stát je v rukou velmi malé skupinky lidí. Dokud jsou ceny ropy vysoké, tak má Putinův režim peněz dost a nemusí se ničeho bát. Podle mne můžeme nicméně očekávat pokles cen ropy. A Putinův režim tak bude čelit velkým finančním problémům. Jakmile začnou ceny klesat a vy potřebujete peníze, začnete tak těžit, co to jen dá. V tomto bodě ale Rusko zjistí, že Gazprom není v dobré kondici a nedokáže pokrýt poptávku.

HN: Co to bude pro Gazprom znamenat?

Historie nás poučila, že při poklesu cen vstupují do firm zahraniční investoři. A když jsou ceny vysoké, přijde znárodnění a korupce. Nyní jsme v této druhé fázi, ale může se to otočit. To by mohly být pro Evropu dobré zprávy. Mohli bychom mít jako partnera mnohem ochotnější Rusko, trh zaplněný levným LNG a vznikající průmysl okolo břidlicového plynu.

HN: Opravdu si myslíte, že je vstup zahraničních investorů do Gazpromu možný?

Zahraniční investoři na ruském trhu už byli, až v roce 2000 nastoupil Putin a díky vysokým cenám plynu a ropy si uvědomil, že zahraniční firmy nepotřebuje. To se ale může změnit. Stejně tak Rusko zvažuje těžbu v Arktickém oceánu, kde by půlka vod mohla být Ruska. A představa, že tu těžbu bude provádět ruský stát sám o sobě, je jednoduše k smíchu. Stejně tak je k smíchu, že by se Rusko těch výnosů chtělo vzdát. Zahraniční firmy tak bude potřebovat.

Německé rozhodnutí odejít od jádra považují za neuvěřitelně hloupé.

Nástup břidlicového plynu naruší všechny zažité vzorce. Nejen v otázce Gazpromu, ale i v souvislosti s obnovitelnými zdroji a podobně.

HN: Říkáte, že se v energetice mohou věci měnit poměrně rychle. Byli jsme toho svědky minulý rok v Německu. Co říkáte na jejich rozhodnutí vzdát se jádra?

Rozhodnutí Německa, Japonska a pár dalších zemí vzdát se jádra nebude mít hlavně vůbec žádný vliv na jaderné plány ostatních zemí. Svých plánů se nevzdá Velká Británie, nezmění se ani pozice USA. Stavět budete i zde, ve střední a východní Evropě. Speciálně v tomto regionu platí, že čím blíže jste k Rusku, tím větší roli pro vás hraje otázka energetické bezpečnosti.

HN: Je jaderná energie pro energetickou bezpečnost tak podstatná?

Dnes je jádro jedinou nízkemisní technologií schopnou produkovat velké množství elektřiny. A i když si to lidé neuvědomují, jaderných elektráren ubývá. Dnes jich je ve světě asi čtyři sta, ale drtivá většina je velmi stará. Nové staví prakticky jen v Číně a Indii. Je u nich totiž problematická návratnost. Ta je založená na předpokladu, že ceny fosilních paliv půjdou nahoru. A to se nemusí stát, u plynu ceny klesají. Ceny ropy mohou jít sice krátkodobě nahoru, ale nejdůležitější je pro výhodnost jádra cena plynu.

HN: Stavět nové jaderné elektrárny je tedy hloupé?

Dnes musí být rozhodnutí stavět jadernou elektrárnu spíše politickým a společenským rozhodnutím. Konzumenti musí být odhodláni platit dalších 50 let ceny elektřiny z jádra bez ohledu na to, co se stane na zbytku trhu. Pro investory je to rozhodnutí jasné. Vy chcete, abychom postavili jadernou elektrárnu, ale musíte se nám zavázat, že budete tu elektřinu kupovat. Spotřebitelé se ale zavázat nemůžou, takže to musí udělat stát. Pokud to neudělá, je cena kapitálu příliš vysoká.

HN: Kde to takhle funguje?

Podívejte se na Francii. Tam je to vše řízené státem a státem i financované. Existuje politický konsensus. Bez tohoto konsenzu se dostanete do stejných problémů, jakých jsme svědky v Německu. To je naprosto odstrašujícím příkladem. Nejhorší, co Německo ukázalo, je, že se může vláda chovat velmi špatně. Pro investora to znamená, že cena kapitálu vystřelí nahoru. To, že může demokratická země bez kompenzaci otočit o sto osmdesát stupňů, byl šok. Podle mne bylo to, co udělali Němci, neuvěřitelně hloupé.

HN: Proč?

Každá demokratická země se může rozhodnout, že zavře svoje jaderné elektrárny nebo že již další nebude stavět. Ale rozhodnutí o okamžitém zavření osmi vnitrozemských jaderných elektráren kvůli nebezpečí přílivové vlny ze Severního moře valící se na jih po Rýnu, to je k smíchu. To vše navíc bez toho, aby přemýšleli, jak to ovlivní sousední země či klima.

HN: A myslíte si, že si to Němci můžou dovolit?

Každá společnost bohatá, jako jsou dnešní evropské státy, si může rozhodnout, že nechce nést to velmi malé nebezpečí jaderné nehody. Musí být ale připrave-

hovoří o tom, jak s energetikou zamává břidlicový plyn i co to udělá s Gazpromem

Dieter Helm

je britský ekonom působící na Oxfordské univerzitě. Zaměřuje se především na energetiku a ekonomiku životního prostředí a je i zvláštním poradcem eurokomisaře Günthera Oettingera. Helm je velkým kritikem způsobu, jakým se snaží Evropa bojovat s klimatickými změnami. Místo do podpory obnovitelných zdrojů by podle něj měly jít peníze do výzkumu nových technologií. Helm vystoupil na 12. energetickém kongresu ČR, který pořádala společnost Business Forum.

FOTO:
HN - IVANA
JAŠMINSKÁ

na zaplatit tu cenu. V Německu se snaží voličům podat iluzi toho, že obnovitelné zdroje budou finančně výhodné a efektivní. A to není vůbec jisté.

HN: Hrozí kvůli tomu Němcům nebezpečí?

Tuhle zimu měli velké štěstí, že vůbec unikli black-outu a ceny energií budou velmi vysoké po velmi dlouhou dobu. Ironií je, že Německo je nejvíce exportně zaměřená země v Evropě. Myslím si, že německá vláda bude nakonec svého rozhodnutí litovat.

HN: Je možné, že své rozhodnutí změní?

Vyloučit to nemůžete. Doba, v jaké bylo v Německu učiněno rozhodnutí v otázce jádra, se neustále zkracuje. To poslední, nejzásadnější, proběhlo během osmi týdnů. S problémy, kterým bude Německo čelit, bych se vůbec nedivil tomu, kdyby několik zdrojů opět spustili.

HN: Není Německo jasný náznak toho, že pro EU bude velmi náročné přijít se společnou energetickou politikou?

O evropské energetické politice se špatně mluví, když žádná neexistuje. Je definována tak, že tu není.

HN: A co „cestovní plány“ EU? Ty přeci určují dané cíle. To ale není jednotná politika. Tou je například politika integrování trhů s energiemi. S tím jsme začali před 25 lety a stále není jisté, jestli se stihne dokončit. O jednotné politice nemůžeme hovořit ani u energetické bezpečnosti. My nehovoříme o evropské síti, o evropských plynovodech. Stále se jedná o dvoustranných dohodách a řešeních.

Kjótský protokol je tragédie. Nalily se do něj obrovské peníze a všechno se ve skutečnosti ještě zhoršilo.

I v oblasti tolik podporovaných obnovitelných zdrojů má každý svůj vlastní systém podpory. Máme sice společné cíle, ale už žádné mechanismy, jak těchto cílů dosáhnout. Takže evropská politika? Je to jen spousta národních politik plná bilaterálních dohod, u které se Evropa snaží o jistou harmonizaci.

HN: Jak se díváte na klimatickou politiku EU?

Nerozumím ji. Stále se tu zaměřujeme jen a jen na produkci emisí CO₂. Přitom je mnohem důležitější jejich „spotřeba“ (carbon consumption), ale o tu my se tu nezajímáme.

HN: Říkal jste, že nerozumíte, proč Evropská unie stanovuje své cíle, jako je dvacetiprocentní snížení emisí a dvacetiprocentní podíl obnovitelných zdrojů v roce 2020.

Musím vás opravit. Já vím, co cíl Evropské komise 20-20-20 znamená. Znamená to její totální ekonomickou negramotnost. Ta myšlenka, že všechna čísla budou dvacet, to jsou politické slogany, a tohle je příliš závažná otázka pro politické slogany. Má to přitom obrovský dopad. Bez evropské direktivy by nikdo nestavěl větrníky v Severním moři ani nespaloval biomasu.

V Británii k tomu máme ještě kuriózní situaci. Když totiž jel premiér Tony Blair vyjednávat naše klimatické cíle, ani nevěděl, co podepisuje. Až později zjistil, že 15procentní podíl obnovitelných zdrojů se týká všech energií, ne jen elektřiny. Výsledkem je pak výstavba větrných parků za sto miliard liber.

HN: A klimatu to nepomůže?

I kdyby to bylo 50 miliard. Ta čísla jsou tak obrovská, že je to vlastně jedno, o kolik jde. Když mám takové peníze k dispozici a opravdu bych chtěl zastavit změny klimatu a opravdu bych chtěl pomoci britské ekonomice, dal bych to celé na výzkum a vývoj nových technologií.

HN: Kde leží největší potenciál?

Když se podíváte na energetiku, je to všechno problém skladování energie. Nemáme dostatečné baterie. Ale je to řešitelné, i když je to složité. Padesát miliard liber investovaných do vývoje kvalitních baterií, skladovacích kapacit, elektromobilů.

A pak je tady slunce. Jedna hodina slunečního záření na naši planetu má hodnotu veškeré elektrické energie vyrobené na Zemi za celý rok. To nám dává obrovské příležitosti. Pokud vám dělají starost změny klimatu, tak krátkodobým řešením je odejít od uhlí a nahradit ho plynem. Ale zdroje bychom měli nasměrovat do vývoje nových technologií.

HN: Nyní bychom tak obnovitelné zdroje neměli stavět?

Když se v Evropě mluví o klimatických změnách jako o příležitosti, tak je to pravda. Ale je to hlavně příležitost pro nové technologie. Nikdy nenastartujeme v Evropě růst, když se budeme zaměřovat na energii z větrných elektráren. To nás nezachrání. A určitě to nevyřeší náš problém s klimatickými změnami. Možná to vytvoří nová pracovní místa, ale pro všechny to bude strašně drahé. My se musíme zaměřit na nalezení schůdných řešení. V tuto chvíli tu není technologie, s výjimkou jádra, která by náš problém řešila. Dobře, tak bude výsledkem velmi horká planeta. Ale to je pro mě katastrofa. Jsem velmi znepokojen lidmi, kteří říkají, že klimatická věda je destruktivní. Její výsledky jsou přesvědčivé. Nemluvíme už o oteplení o dva tři stupně Celsia, ale o více než tři a půl stupně nahoru. To je opravdu vážná hrozba.

HN: Nebude vývoj takových technologií trvat příliš dlouho?

Znovu se vrátím k telekomunikacím. Pořád ještě mám svůj psací stroj, ale běžně pracuji s internetem, mohu se okamžitě spojit s kýmkoli na planetě přes Skype. Před pětadvaceti lety to znělo jako futuristické cvičení v nějakém vědeckém předmětu. Ale uvědomte si, že to bylo teprve v osmdesátých letech! Pořád tu byla Berlínská zeď, ale její čas se už nachyloval. Je to jen čtvrt století.

HN: Vypracoval jste studii o omezování uhlíkových plynů v Evropě. K jakým závěrům jste došel?

Evropa a Kjótský protokol se zaměřují výhradně na produkci uhlíkových plynů. Vůbec nezahrnuje vliv mezinárodního obchodu. Tak jsem se podíval na britskou ekonomiku, která snížila produkci skleníkových plynů o patnáct procent v letech 1999 až 2005. To se podařilo díky odklonu od uhlí k plynu, ale hlavní vliv mělo snížení objemu průmyslové výroby. Omezili jsme výrobu chemikálií, oceli, hliníku a dalších energeticky náročných věcí. Také jsme přestali těžit uhlí, což je energeticky nesmírně nákladné. Místo toho tyto produkty dovážíme ze země, jako je Čína.

Takže když to přepočítáte nikoli podle toho, kolik uhlíkových plynů produkujeme, ale kolik produkce připadá na naši spotřebu v letech 1990 až 2005, zjistíte, že produkce uhlíkových plynů podle této metodiky v Británii stoupla o devatenáct procent. Od té doby na toto téma vznikla řada dalších studií, jejichž výsledkem jsou trochu odlišná čísla, ale v zásadě se neliší. Z toho vyplývá, že Kjóto je dobrá leda tak pro Evropu, která z toho vychází jako dobrák. Ale ve skutečnosti se jen energeticky náročná odvětví přesouvají mimo Evropu a všechno se jen zhoršilo. To je skutečná tragédie. Kdybychom do toho aspoň nenalili takové peníze!

HN: Poškodil Kjótský protokol evropskou ekonomiku?

Určitě jí nijak nepomohl. Těžký průmysl by se z Evropy stejně odstěhoval jinam. Kdyby existovala globální klimatická dohoda, snížil by se objem světového obchodu o čtyři procenta. Doplatila by na to Čína? No samozřejmě! Ale ne moc výrazně. Story čínského ekonomického zázraku by to nijak zvlášť nezměnilo.

HN: Jak má vypadat rozumná energetická politika v zemi, jako je Česká republika?

Čím menší je ekonomika, tím více je ohrožena energetickými šoky. Nejsme tu od toho, abych Čechům radil, co mají dělat se svým energetickým systémem. Ale každý se stará především sám o sebe, což je z evropského hlediska škoda. Pro Čechy to znamená, že musí mít diverzifikovanou energetiku, velmi důležité je propojení a v tomto rámci je pak nutné zajistit si dodávky plynu.

Otázka nukleární energie je stále otevřena, ale tato země je tradičně silná v technických vědách. Bývalo to jedno z nejbohatších míst Evropy, kde sídlily významné strojírenské firmy. Tato země si umí poradit s technologickým vývojem. Všechno je to však otázka nákladů a politických rozhodnutí. Nezapomeňte však hlavně na propojení energetických sítí. Pamatuji si ještě dobu, kdy Sovětský svaz ovládal část Evropy pomocí vysokonapěťové sítě.

HN: Česká společnost ČEZ žádá po vládě garanci cen elektřiny vyrobené v Temelíně. Je to dobrý nápad?

To děláme v Británii. Bohužel to však neřeší problémy spojené s provozem jaderné elektrárny. Vždycky je to velmi nákladné a musí se to pojmut jen a pouze jako politické rozhodnutí. Na světě není žádná čistě soukromá jaderná elektrárna, proto v této věci hraje tak důležitou roli stát.

